

KRÓTKI PRZEGLĄD ŻYCIA POLSKIEGO W r.1937.-

Czyniąc u progu Nowego Roku tradycyjny przegląd wydarzeń życia polskiego w minionym okresie rocznym, każdy, nawet najbardziej krytycznie uprzedzony obserwator, dojdzie do wniosku, że bilans osiągnięć ~~ostatnich~~ Polski za ten czas był bezwzględnie dodatni. Rok 1937 przekazał "swemu następcy" bardzo wiele zeobyczy we wszystkich dziedzinach życia odrodzonej Polski, o wiele więcej, niż to było w latach ubiegłych. Szczególniej dało się zauważyć to na odcinku gospodarczym i pod tym względem rok 1937 będzie w przyszłości niewątpliwie uważany za rok przełomowy.--Rok ten był przedwszystkim rokiem zdecydowanej poprawy konjunktury pokrzyżysowej. Polska zwalczwszy już uprzednio bieżące trudności i zdoławszy powstrzymać drożbę powstawania nowych przeszkódna drodze rozwoju swej gospodarki, mogła przejść już do ofensywy w tej dziedzinie, zakładając fundamnty pod zagospodarowanie kraju, zgodnie z potrzebami jego dalszego rozwoju i obrony.-Stanowi to bodaj najdłuższe wydarzenie minionego roku, gdyż było pierwszym krokiem ku realizacji planu nad stworzeniem z Polski zwartego harmonijnego organizmu państwowego. Doniosłość tego osiągnięcia zrozumie każdy, jeśli ~~zauważy~~ zwzży, że Polska odziedziczyła po zaborcach trzy odrębne struktury gospodarcze, które dopiero należało ze sobą prawidłowo powiązać, by powstał z nich jeden, tętniący wspólnym rytmem organizm. Dzieło to ujęte w szczegółowy plan odbudowy gospodarczej Polski, zapoczątkowane zostało właśnie w ubiegłym roku przez zainaugurowanie wielkich inwestycji. Możliwość przystąpienia do realizacji tych zamierzeń uzyskała Polska dzięki niezachwinałej stałości swej waluty i trwałemu zrównoważeniu budżetu państwowego. Rok 1937 przyniósł w bilansie skarbu państwa nadwyżkę, sięgającą już w obecnej chwili, a więc na trzy miesiące przed końcem roku budżetowego, 8 milionów, co wobec deficytów lat poprzednich i zaledwie kilkuset-tysięcznej nadwyżki z r.1936 jest nielada postępem. Poprawie sytuacji Skarbu Państwa towarzyszył w ubiegłym roku szybki marsz w górę wytwórczości przemysłowej i obrotów handlowych do rozmiarów mało co gorszych od r.1928, który był rokiem dobrej konjunktury.-Wraz ze wzrostem produkcji wzrastało i zatrudnienie. Naturalnie rozwijający się przemysł mógł wchłonąć przeszło stu-tysięczną rzeszę nowych pracowników fizycznych. Wyrażna poprawa dała się zauważyć we wzroście/artykułów rolniczych, co dla kraju tak wybitnie rolniczego, jak Polska, ma /cen/ wielkie znaczenie. Dzięki temu wieś wzbogaciła się, stając się pojemnym odbiorcą artykułów przemysłowych. Życie gospodarcze Polski poczęło się w ubiegłym roku wyraźnie stabilizować: wzmogło się zaufanie, nastąpiło uspokojenie nastrojów, Rynek pieniężny uległ wybitnej poprawie Podniósł się dochód społeczny, a wraz z nim w szybkim tempie rosł kapitalizacja. Przyrost wkładów w bankach był kilkanaście razy większy niż w r.1936. Rozpoczął się pozatym wzmózony ruch detezauryzacyjny. Kapitały prywatne wyszły ze schowków domowych i poczęły zasilać życie gospodarcze państwa. Ukazanie się na rynku większej ilości gotówki stworzyło tendencję do potaniaenia kredytu, co poparł przedewszystkim Bank Polski, obniżając stopę dyskontową i zastawową. Na tę samą drogę wstąpiły i inne instytucje kredytowe, wskutek czego kredyt stał się powszechnie tańszy i zmógł obroty kapitałami, wzmacniając wydatnie tętno życia gospodarczego. Wszystkie te ~~o~~ ~~o~~ nieobjawy wystąpiły w r.1937 ze szczególną wyrazistością, świadcząc o załamaniu się inercji życia gospodarczego, które poczęły się pisać ku górze, nabierając zaraz więcej rozmachu i siły. Powyższe znamiona poprawy, zaledwie zarysowujące się na początku roku, znalazły silne poparcie rządu, którzy powziął inicjatywę przeprowadzenia wielkich inwestycji. Do żywego organizmu/Polki zostały wciągnięte zaniedbane od dawna centralne obszary /gospodarczego/ kraju i kresy wschodnie, które po odpowiednim zainwestowaniu stały się nowym rynkiem zbytu, oraz nowym elementem wytwórczym. W centralnej nizinie sandomierskiej położono w roku ubiegłym fundamnty pod wielki okręg przemysłowy, rozpoczęto wielkie inwestycje w zakresie elektryfikacji kraju, wykorzystując w tym celu siły wodne górskich rzek i potoków. W Porąbce na Śląsku oddano już do użytku olbrzymią zapórę wodną, a kilka innych jest już na ukończeniu. Powstałe tam zakłady wodno-elektryczne będą mogły dostarczać krajowi masy taniej i ekonomicznej energii elektrycznej. Te kapitalne inwestycje ub. roku, zaledwie rozpoczęte, a już wpłynęły do datnio na 18

III.

Najgorzej jednak przedstawiają się sprawy zagraniczne w ogólnym bilansie Związku sowieckiego za rok ubiegły. - W minionym roku Sowiety wskutek swych wyczynów w Hiszpanji i w Chinach doprowadził y do zjednoczenia działań swych najzaciętszych i najpotężniejszych wrogów: Japonji, Niemiec i Włoch, przyczym warto tu podkreślić, że stosunki sowiecko-włoskie przed wojną domową w Hiszpanji były zupełnie poprawne. Jednocześnie ~~znowem~~ nastąpiło poważne osłabienie paktu francusko-sowieckiego, co znalazło swój dobitny wyraz w marszrucie i przebiegu ostatniej podróży ministra Delbosa, a nawet stosunki z Turcją, która przez 12 lat uchodziła w Moskwie za najbardziej zaprzyjaźnione z Sowietami państwo, zmieniła ostatnio wyraźnie swój front. - W końcowych uwagach autor pod,reśla, że powyższy stan rzeczy Moskwa ma do zawdzięczenia samej sobie. Państwo, będące od przeszło roku widownią krwawych wydarzeń, nienotowanych w historii Europy z górną o półtora wieku, nie może liczyć na utrzymanie prestige'u w oczach zagranicy. Tym bardziej, jeśli przerzedzona dyplomacją o państwa ani na chwilę nie zparzestaje intryg, mających na celu udaremnienie ~~x~~ współpracy międzynarodowej. - Narzie Sowiety utrzymują ~~XXXX~~ się jeszcze na linii paktów nieagresji z bezpośrednimi sąsiadami, choć grudniowe prowokacje na odcinku kolejowym Zdobunowo-Szepietówka zdają się wskazywać - jak konkluduje autor - że nawet pakt o nieagresji zaczyna być przez Moskwę lekceważone. --- Oto bilans spraw sowieckich za rok 1937, w którym poza lotem do bieguna i dwukrotnym przelotem do Ameryki ponad biegunem, nie można odnotować nic po stronie dodatniej. Owe szczytne wyczyny ludzkiego bohaterstwa nie są w możności jednak zrównoważyć klęski ideowej i politycznej.

SPRAWA ŻYDOWSKIEJ MNIEJSZOŚCI NARODOWEJ W PALESTYNIE.

Prasa żydowska w Polsce daje wyraz zaniepokojeniu, jakie wywołała wiadomość o rzekomym powstaniu projektu uznania żydów w Palestynie za mniejszość narodową. Projekt ten miały wysunąć w Londynie pewne wpływowe koła angielskie, uważając, że ustalenie stanu prawnego żydów w Palestynie, jako mniejszości narodowej, stworzyłoby dogodniejsze warunki rozwiązania sprawy palestyńskiej. - Na wiadomość o podobnym planie zwołane zostało w Warszawie nadzwyczajne posiedzenie reprezentantów agencji żydowskiej, centralnych komitetów wszystkich organizacji sjonistycznych w Polsce i prezydium ogólnopolskiej konferencji palestyńskiej, na którym postanowiono zwrócić się do rządu angielskiego z apelem o niepopieranie projektu. W depeszy do premiera Chamberlaine'a zebrani w imieniu żydostwa polskiego oświadczyli, że nigdy nie zgodzą się na jaki-kolwiek plan, skazujący naród żydowski na ~~zostanie~~ zostanie mniejszością w kraju jego przodków. Żydzi, głęboko wstrząśnięci pogłoskami londyńskimi, pokładają nadzieję w rządzie Wielkiej Brytanji, który tak wydatnie działał dotąd w realizacji państwa żydowskiego w Palestynie, i apelują, by rząd ten odrzucił projekt, zmierzający do dodania diasporze żydowskiej jeszcze jednego kraju, gdzieby żydzi nie mogli być gospodarzami i decydować o swym losie.

GDĄSKI PROWOKATOR i DZIELNY POLSKI KAPELAN.

W Gdańsku w pierwszym dniu świąt Bożego Narodzenia zdarzył się oburzający incydent znieważenia dwu Polaków przez urzędnika Senatu Gdańskiego nazwiskiem Neubauer. Ofiarą pierwszej napaści owego Neubauera był polski listonosz, który w służbowym mundurze znajdował się przed głównym dworcem kolejowym. Neubauer zrzucił listonoszowi czapkę służbową z głowy i pobił go dotkliwie. W obronie napażniętego stanął kapelan polskiej załogi wojskowej w Westerplatte ksiądz Bemke. Wezwana przezeń kilkakrotnie policja nie zjawiła się. Wówczas dzielny kapłan sam postanowił odprowadzić awanturnika do komisarjatu. Tuż przed komisarjatem Neubauer uderzył niespodzianie ks. kapelana w twarz, tak, że spowodował krwotok. Niemniej odważny kapelan nie ustąpił i trzymanego za kark napstnika nie puścił, oddając go w ręce policji. Epilogiem zajścia był wyrok sądowy, który skazał awanturniczego Niemca na grzywnę. Komisarjat Genralny Rzeczypospolitej w Gdańsku interwenjował ponadto w Senacie, który podobno ma swemu urzędnikowi wytoczyć śledztwo.

KS. MICHAŁ RADZIWIŁ ZAMIERZA DOCHODZIĆ SWYCH PRAW;

Bawiący w Nicei wraz ze swą narzeczoną p. Suchestow ks. Michał Radziwił udzielił tamtejszej prasie wywiadu, w którym wyraził głębokie oburzenie z powodu mianowania kuratora nad jego majątkiem. Oierając się na miarodajnej opinji prof. Domaszewicza, uznającego pełnię władz umysłowych księcia w ekspertyzie, ks. Michał

IV.

zamierza dochodzić swoich praw z całą energją, przyczym zapowiada, że żadne usiłowania rodziny nie zdołają go odwieść od zamiaru poślubienia pani Suchestow. Według pogłosek prasowych ślub ma się już odbyć niedługo w Nicei. Dużą sensację wywołała ponadto wiadomość o spodziewanym przyjeździe z Wiednia na ową uręczystość pana Suchestow, pierwszego małżonka przyszłej żony ks. Radziwiłła.

BOLSZEWICY WYGANIAJĄ CAŁE WSIE Z NAD GRANICY POLSKIEJ.

Prasa warszawska donosi z terenu Rosji o stosowaniu ~~metod~~ wyganiania całych wsi przez władze ~~rosyjskie~~ sowieckie, podejrzewające ich mieszkańców o niezbyt entuzjastyczne odnośnienie się do reżimu sowieckiego. Ofiarami takiego eksperymentu padła n.p. ludność miasteczka Dryssa, leżącego nad Dźwiną, na pograniczu Rosji z Polską. Znaczna część mieszkańców tej wsi władze oskarżyły "o ciążenie ku Polsce". - Obywateli tych wciągnięto na listę proskrypcyjną, pozbawiono dobytku i pod przymusem ewakuowano w głąb Rosji. Opuszczone domy zajęły oddziały sowieckiej straży granicznej, która przystąpiła do skrupulatnej kontroli pozostałej ludności, nie pozwalając jej wydalac się po za granice miasteczka. Na jednym z domów w pobliżu granicy zainstalowano o. brzymi megafon, przez który w czasie świąt bolszewicy prowadzili gwałtowną agitację bezbożniczą. Dalsze losy ewakuowanych są nieznanne.

WZROST POLSKIEJ PRODUKCJI PRZEMYSŁOWEJ.

Wskaźnik polskiej produkcji przemysłowej w listopadzie wykazał wzrost w porównaniu do poprzedniego miesiąca o blisko 2%, dochodząc do poziomu 86.8%. - Pozaom ten przewyższa wskaźnik z listopada ub. roku o 16%. - Największy wzrost wytwórczości wykazał przemysł włokienniczy. Poważny wzrost zaznaczył się też w przemyśle inwestycyjnych, jak metalowym, budowlanym, hutnictwie żeliwnym i tp. Jeśli idzie o centralny okręg przemysłowy, to otrzyma on wkrótce dopływ gazu z Podkarpacia. W roku przyszłym zakończona zostanie budowa gazociągu z zagłębia naftowego. Kwota 4 milionów zł., preliminowana na ten cel w planie inwestycyjnym użyta zostanie głównie na budowanie jego odnogi z Rostoki do Starachowic, oraz bocznych odgałęzień do poszczególnych zakładów przemysłowych. Początkowo gaz ziemny używany będzie wyłącznie do celów przemysłowych, szersze jego zastosowanie na użytek miejscowej ludności nastąpi później.

GDANSK NIE ZMIANIŁ SWYCH METOD ~~PROWOKOWANIA~~ PROWOKOWANIA POLSKI;

Wielkie zdziwienie wywołała w społeczeństwie polskim ostatnio dwukrotna konfiskata polskich pism na terenie W.M. Gdańska. - Konfiskacie uległo najpierw 5 pism rzekomo za ogłoszenie Papięskiego Orodzia wigilijnego, w którym Ojciec Święty wystąpił przeciwko prześladowaniu katolików w Niemczech i odpierał oszczerstwa niemieckie, zarzucające Kościołowi uprawianie polityki. Drugim razem zajęła pol. cja gdańska 10 pism stołecznych i prowincjonalnych, m. inn. "Gazeta Polska", "Kurjer Poznański", i "Gazeta Gdańsk". Dotychczas nie wiadomo jaka jest przyczyna tych konfiskat, domyślać się jedynie można, że szło tu o skandaliczny napad na polskiego kapelana ks. Bemkego i opsi procesu, jaki się odbył w związku z tą napaścią. Dzienniki warszawskie wystąpiły z żądaniem zastosowania odwetu w formie cofnięcia debitu niemieckiej prasie gdańskiej na terenie Polski.

POLSKA PIELGRZYMKA U OJCA ŚWIĘTEGO

W przeddzień Nowego Roku Ojciec Święty przyjął na specjalnej audjencji bawia. ca w Rzymie polską pielgrzymkę ze Śląska i z Krakowa, która wraz z przedstawicielami kolonji polskiej w Rzymie przybyła do Watykanu, dla złożenia Ojcu Św. hołdu. Papięz wygłosił do zebranych podnięśie przemówienie, witając pielgrzymów z kraju który, jak oświadczył, leży na rubieżach zagrożonego świata. Papięz podkreślił, że Polska jest krajem, z którym łączy Go wiele wspomnień i który szczególnie jest drogi Jego sercu. oraz życzył zebrany i całej Polsce szczęśliwego N. Roku.

ODWOŁANIE TRADYCYJNEJ UROCZYSTOŚCI NOWOROCZNEJ NA ZAMKU.

Z powodu lekkiego przeziębienia Prezydenta R.P. prof. Mościckiego nie było w tym roku tradycyjnego składania życzeń noworocznych na Zamku. Ostatnie dni starego roku spędził p. Prezydent w Spale.

TARNOPOLSKI PROCES PRZECIWI KOMUNISTOM;

Przed sądem okręgowym w Tarnopolu zakończył się wielki proces członków nielegalnej organizacji Komunistycznej Partji Zachodniej Ukrainy, oskarżonych o prowadzenie akcji na rzecz oderwania od Polski części je terytorjum. Z pośród 51 oskarżonych, sąd udowodnił winę 37-miu; ciekawe, że najżywiej agitowali nie Ukraińcy, lecz dwaj żydzi, Himmelstein i Wohl, którzy też dostali najwyższy wymiar ka-